

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Красимира Марулевска

за дисертационен труд на тема:

„Влиянието на симулационния уъркшоп в образованието върху ефективната дейност на учителя“,

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”

в област на висшето образование 1. Педагогически науки,

професионално направление 1.2. Педагогика,

докторска програма „Теория на възпитанието и дидактика“

на докторант Ясмин Балум

Научен ръководител: Доц. д-р Веска Кирилова Гювийска

I. Кратки данни за докторанта

Ясмин Балум е гражданин на Република Израел и е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка през 2017 г. в катедра „Педагогика“ на Факултета по педагогика. От 6.07.2020 г. поради реструктуриране на катедрата е преместена в катедра „Социална педагогика“. Дисертационният труд „Влиянието на симулационния уъркшоп в образованието върху ефективната дейност на учителя“ е обсъден и предложен за защита на заседание на катедрения съвет на катедра „Социална педагогика“ във Факултета по педагогика при Югозападен университет „Неофит Рилски“.

II. Актуалност на дисертационния труд

В контекста на съвременните научни търсения в посока обогатяване и усъвършенстване на теорията и практиката, свързани с подготовката и квалификацията на учителя, дисертационният труд на докторант Ясмин Балум има своето място в изследователското поле на съвременното педагогическо познание. В центъра на вниманието са възможностите за повишаване на ефективността на професионалния труд на учителя. В търсенето на пътища за положително повлияване върху ефективността на педагогическата дейност на учителя чрезприложение на симулационния уъркшоп настоящото дисертационно изследване дава научнообосновани отговори. Изследователят привежда доказателства и подлага на анализ голям обем от емпирични данни, за да обоснове научните си твърдения относно въздействието на симулационния уъркшоп в процеса на развитие и усъвършенстване на професионалните педагогически умения и компетенции на учителя. В така очертания контекст изследователските действия на докторант Ясмин Балум с основание могат да бъдат определени като полезни и значими за теоретичното и процесуално-технологично обогатяване на цялостната дейност, свързана с подготовката и продължаващата квалификация на съвременния учител. Темата за влиянието на симулационния уъркшоп в образованието върху ефективната дейност на учителя е дисертационна и предоставя богати възможности за осъществяване от страна на докторанта на смели и последователни иновативни действия за обогатяване на съвременната образователна практика за усъвършенстване на професионалните умения и компетенции на учителя.

III. Адекватност на методиката

Методиката на изследването е научнооснована и адекватна на издигнатата цел и на поставените изследователски въпроси. Параметрите на изследването са представени поспецифичен начин, като подходът е по-скоро описателно – обстоятелствен, без стремеж към традиционната лаконичност и категорично очертаване на смислови граници. Изборът на методи за реализиране на теоретичното проучване и експерименталната работа е аргументиран и позволява да бъдат решени изследователските задачи чрез взаимното допълване на количествени и качествени методи за осъществяване на цялостен анализ на ефективността на симулационния уъркшоп в подготовката и квалификацията на учителя.

IV. Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е представен в общ обем от 171 стандартни страници, от които 147 страници основен текст, литература и приложения. В основния текст са включени 5 диаграми и 12 таблици. Използваната литература наброява 231 литературни източника на английски език и на иврит, от които 9 интернет базирани. В своята съдържателна цялост и структурна последователност трудът включва: въведение, три глави, дискусия, заключение, научни приноси, литература и приложения.

V. Научни постижения във връзка с представяне, анализ и интерпретация на идеи и концепции

1. Пряката ангажираност на докторант Ясмин Балум с организацията и провеждането на симулационни семинари за обучение на учителите в Центъра за симулация в колежа Дейвид Ялен на Института за образование в Израел е важен стимулиращ и детерминиращ фактор в нейните научни търсения и резултати. Този факт усилва многократно интелектуалния и емоционалния заряд на научноизследователската дейност и придава особена и ценна индивидуална окраска на изследователските идеи и действия.
2. Очертана е и е научно обоснована необходимостта от съдържателно и технологично обогатяване на квалификационната дейност за повишаване на професионалната педагогическа компетентност на учителите чрез включването им в симулационни семинари за усъвършенстване на комуникативните им умения, работата в екип, взаимодействието им на различни равнища с педагогически субекти в училищната и в широката социална среда, подобряване на професионалното поведение и повишаване на самоефективността на учителите.
3. Анализирани са и критично осмислени позициите на много автори, работили през последните десетилетия по проблеми, свързани с професионалната педагогическа подготовка и квалификация, качеството на образованието, ефективността на педагогическата дейност на учителя.
4. Специално внимание е отделено на професионалните и личностните качества на учителя, като е подчертана взаимната им зависимост и взаимното им допълване, както и необходимостта от академична теоретична подготовка и високо равнище на

- влееене на практически умения като основа на ефективно професионално поведение в образователната среда.
5. Изтъкнати са редица предизвикателства пред съвременния учител при изпълнение на неговата професионална педагогическа дейност, които произтичат от усложнената социална среда, общите тенденции в развитието на образованието по света и в частност в Израел, както и с повишените изисквания и очаквания на обществото по отношение ефективността на учителския труд.
 6. С особено внимание авторът на дисертационния труд се обръща към проблема за адаптацията на младите учители и необходимостта от преодоляване на дисбаланса между тяхната теоретична и практическа подготовка. В контекста на концепцията за самоефективността е разгледан проблемът за индивидуалните нагласи на учителите по отношение на собствената ефективност.
 7. Поставен е акцент върху етичните измерения на учителския труд, както и върху необходимостта от целенасочени усилия в посока изграждане на съответни практически умения у бъдещите и настоящи учители за постигане на етични взаимоотношения в образователната среда като гаранция за успеха на цялостната педагогическа дейност.
 8. Подложени са на анализ взаимовръзките между самоефективността на учителя – от една страна, и особеностите на училищния климат, стила на управление и взаимоотношенията в педагогическия колектив – от друга страна. Отчита се влиянието на социалния контекст върху оценката на учителя за собствената компетентност.
 9. Разкрити са същността и значението на симулационните семинари в подготовката на учителя и за повишаване на неговите професионални педагогически умения, както и за по-ефективно професионално поведение в образователната среда. Подложени са на анализ функционалните възможности на симулационните методи, като е подчертана ролята на организацията и управлението на симулационния процес, дизайна на симулациите и подбора на адекватни сценарии.

VI. Научни постижения във връзка с подготовката, реализацията и оценката на резултатите от експерименталната работа

1. Висока оценка заслужава планирането и организацията на експерименталната работа, в условията на която докторант Ясмин Балум изследва ефективността на симулационния семинар в образованието, както и влиянието на симулационния уъркшоп върху самоефективността на учителите. Изследователските действия се отличават с последователност и научна аргументираност, и в своята цялост са доказателство за целенасочена, ясна, много добре обмислена изследователска стратегия, реализирана чрез стройна, научнообоснована методика.
2. Равнището на изследователските умения на докторанта се проявяват във висока степен при подбора на методи и разработването на инструментариум за провеждане на емпиричното проучване. Напълно адекватно и много добре аргументирано е

решението за съчетаването на количествен и качествен метод на изследване за постигане на целта и решаване на задачите на изследването, свързани с такъв сложен феномен като самоефективността на учителите.

3. Много успешно е приложението на регресионния анализ при проучване на нагласите на участниците към симулационния семинар и на влиянието на тези нагласи върху самоефективността на учителите. Регресионният анализ дава възможност да бъдат разкрити важни корелационни зависимости между явления в контекста на изследваното влияние на симулационния уъркшоп върху ефективната дейност на учителя.
4. Силна страна на дисертационното изследване е високата степен на автентичност и безспорна доказателственост на добитите и анализирани експериментални данни, които са щателно документирани с помощта на видео филми и аудиозаписи, направени в хода на експерименталната работа в Центъра за симулация в колежа Дейвид Ялен и с прякото участие на докторант Ясмин Балум.
5. Внушителен е събраният масив от данни, базиран на голям брой - 1567 участници в симулационните семинари (812 арабски участници и 755 еврейски участници), от които 152 са включени в експеримента. Извадката на проучването включва участници, диференцирани по възраст, трудов стаж, семейно положение и академичен опит, което дава възможност да бъде направен многоаспектен анализ на изследвания проблем. Събирането на емпирични данни е съобразено със следните принципи: вид и разнообразие на училищата, място на провеждане на изследването, опит в областта на образованието.
6. Изследователският инструментариум – въпросник, е добре конструиран и е в съответствие с очертаната цел и задачи на изследването. Много добра оценка заслужава и разработеният и приложен втори основен инструмент за събиране на емпирични данни в проучването - нестандартизираната версия на интервюто като качествен метод на изследване, а именно дълбочинно, полуструктурирано интервю с участниците в симулационните семинари. Този качествен метод осигурява дълбоко разбиране на нагласите и възприятията на интервюираните.
7. Направените изводи и препоръки в заключителната част на дисертационния труд са добре представени и се основават на емпиричната доказателственост и на аналитичното и критично осмисляне на хода и резултатите от цялостното изследване.
8. Стилът на изложението отговаря в необходимата степен на изискванията за научност, информативна натовареност и балансираност, логична последователност, яснота и достъпност.

VII. Научни и научно-приложни приноси

1. Разкрити са в теоретичен аспект педагогическите измерения на симулационните методи в сферата на образованието и възможностите на симулационния уъркшоп в

подготовката и квалификацията на учителя, като изследваната проблематика е поставена в контекста на авангардните съвременни идеи за мултидисциплинарен подход към анализа на професионалната педагогическа дейност с акцент върху синтеза между теорията и практиката, между рационалното и емоционалното във взаимодействието на педагогическите субекти.

2. Описани са и са подложени на анализ практическите измерения на симулационните семинари в образованието. Апробиран е модел на симулационния уъркшоп и са разкрити неговите ефективни страни, както и възможности за тяхното усилване, като специално внимание е насочено към приноса му за усъвършенстване на педагогическото взаимодействие на различни равнища.
3. Доказани са по емпиричен път положителното влияние на симулационния уъркшоп върху комуникативните умения, ефективното професионално поведение на учителите, нагласите им по отношение на собствената ефективност и не на последно място – за повишаване равнището на тяхната самоефективност, което от своя страна е силен фактор за подобряване на качеството на образователната дейност.

VIII. Бележки и препоръки

1. Цялостното дисертационно изследване определено би спечелило от една по-голяма яснота и категоричност в представянето на основните параметри на изследването – обект, предмет, цел, задачи и хипотеза. За по-доброто представяне на дисертационния труд биха допринесли ясни названия, ориентирани към съдържанието на отделните глави, а не към тяхната функционална насоченост в изследването.
2. Дисертационният труд би бил много по-балансиран в структурно и съдържателно отношение, ако се избегне излишното вътрешно диференциране на отделни твърде кратки параграфи, които биха могли да бъдат смислово обединени по подходящ начин.

IX. Авторство на дисертационния труд и приносите, оценка на публикациите

Авторството на дисертационния труд е безспорно. Приемам очертаните от автора научни приноси. Оценявам като много добра публикационната активност на докторант Ясмин Балум. Представени са три публикации по темата на дисертационното изследване, които са свързани с участието на докторанта в международни научни конференции. Още една статия е приета за публикуване в Годишник на Съюза на учените - клон Благоевград. Публикациите съответстват на изискванията.

X. Автореферат

Авторефератът отговаря на изискванията и отразява коректно съдържанието на дисертационния труд. Налице са необходимите структурни компоненти и технически параметри.

XI. Заключение

Представеният за обсъждане дисертационен труд на докторант Ясмин Балум носи характеристиките научност, иновативност, оригиналност. Резултатите от представеното изследване доказват значението на симулационния уъркшоп за подготовката и квалификацията на учителя и за повишаване на ефективността на неговия професионален труд. Изтъкнатите достойнства на дисертационния труд и направените препоръки ми дават основание убедено да предложана почитаемото Научно жури да бъде присъдена на Ясмин Балум образователната и научна степен „Доктор” в професионално направление 1.2 Педагогика, докторска програма „Теория на възпитанието и дидактика“.

04.06.2021 г.

Благоевград

Рецензент:

Доц. д-р Красимира Марулевска